

α

Ω

Ogólnopolska Konferencja Interdyscyplinarna
pn: "ALFA I OMEGA CZ. IV"
Nauki Interdyscyplinarne

KSIĄŻKA ABSTRAKTÓW BOOK OF ABSTRACTS

Kraków 05-06 sierpnia 2021 r.

organizatorzy:

ISBN: 978-83-63216-53-5

Komitet Naukowy

Prof. dr hab. inż. Czesław Nowak - Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Wydział Rolniczo-Ekonomiczny

Dr inż. Agnieszka Piotrowska-Puchała - Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Wydział Rolniczo-Ekonomiczny

Dr inż. Małgorzata Bogusz - Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Wydział Rolniczo-Ekonomiczny

Dr inż. Jarosław Mikołajczyk - Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie, Instytut Administracyjno-Ekonomiczny

Dr inż. Piotr Prus - Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy, Wydział Rolnictwa i Biotechnologii

Dr Lidia Jabłońska-Porzuczek - Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Wydział Ekonomiczno - Społeczny

Dr Monika Wojcieszak - Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Wydział Ekonomiczno - Społeczny

Dr inż. Anna Sieczko - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Wydział Nauk Ekonomicznych

Dr inż. Anna Justyna Parzonko - Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Wydział Nauk Ekonomicznych

Dr Barbara Kielbasa - Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Wydział Rolniczo -Ekonomiczny

Dr Anna Janicka - Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Wydział Rolniczo -Ekonomiczny

Dr Anna Zalewska - Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży, Wydział Nauk o Zdrowiu

Dr Monika Gałczyk - Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży, Wydział Nauk o Zdrowiu

Komitet Organizacyjny:

dr Barbara Kielbasa

dr Anna Janicka

dr Paweł Kraciński

dr Justyna Sala-Suszyńska

lek. Monika Prylińska

mgr Anna Maria Bach

mgr Ewelina Litwa

mgr Natalia Skierkowska

mgr Weronika Topka

mgr Małgorzata Kwiatkowska

mgr Michał Mrozek

mgr Marta Rachwał

mgr Damian Jasiński

mgr Natalia Smaciarz

mgr Magdalena Słowik

Kontakt:

rachwal.konferencjenaukowe@gmail.com

kontakt.konferencjenaukowe@gmail.com

Więcej informacji:

www.konferencjenaukowe.com.pl

www.konferencjenaukowe.online.pl

SPIS TREŚCI

NAUKI SPOŁECZNO-EKONOMICZNE, PRAWNE ORAZ O JAKOŚCI I ZARZĄDZANIU

Katarzyna Dziewulska-Bandura

Przejawy i uwarunkowania aktywności społecznej w Polsce.....8

Katarzyna Hałas

Praca zespołowa w opinii studentów – analiza badań ankietowych.....9

Kamil Jastrzębski

Przekazy medialne dot. „LexTVN”.....10

Piotr Księżniakiewicz

Szkolnictwo powszechne w Polsce odrodzonej w świetle akt normatywnych
(1919 – 1932) casus szkoły publicznej w Łochowie.....11

Przemysław Mirosław Pazder

Struktura narodowościowa na Marchlewszczyźnie.....17

Przemysław Mirosław Pazder

Polskie szkolnictwo i prasa w ZSRS.....18

Iga Rosołowska

Prawnokarna ocena afery Matki Boskiej z tęczową aureolą.....19

Bożena Smorczevska Mickiewicz

Sustainable entrepreneurship and SME performance.....21

Bożena Smorczevska Mickiewicz

Corporate social responsibility in the aspect of supporting entrepreneurship of people with
disabilities.....22

Sabina Waluś

Analiza zmian w zakresie wiary i religijności przedstawicieli pokolenia iGen.....23

NAUKI MEDYCZNE ORAZ O ZDROWIU I ŻYWIENIU CZŁOWIEKA

Agata Grabowska, Szymon Siatkowski, Ewelina Mularczyk, Natalia Białoń, Magdalena Dębiec

Uszkodzenie ośrodkowego neuronu ruchowego a zaburzona kontrola sensomotoryczna.....24

Paulina Krawiec, Justyna Białek, Karolina Raksa, Martyna Lewkowicz

RUCHY ANTYSZCZEPIONKOWE istotnym zagrożeniem dla zdrowia.....25

Martyna Lewkowicz, Karolina Raksa, Paulina Krawiec

Niedobór witaminy D u osób otyłych.....27

Mateusz Pawlicki, Anna Łopuszyńska, Magdalena Koziół, Ewa Piekarska, Aleksandra Krasa

Wpływ diety na rozwój zaburzeń depresyjnych.....28

Marcelina Podleśna

Wpływ pandemii COVID-19 na sytuację pacjentów z nowotworami przewodu pokarmowego.....29

Karolina Raksa

Wzrost masy ciała a spożywanie alkoholu.....31

Karolina Raksa, Martyna Lewkowicz

Wzrost masy ciała a zaprzestanie palenia tytoniu.....32

Karolina Raksa, Martyna Lewkowicz, Paulina Krawiec

Tenis ziemny sposobem na zdrowie.....33

Natalia Białoń, Agata Grabowska, Ewelina Mularczyk, Szymon Siatkowski, Kasper Chyrek, Agnieszka Kozdroń, Blanka Nycz

Układ nagrody i jego biologiczne znaczenie.....34

Blanka Nycz, Agata Grabowska, Agnieszka Kozdroń, Ewelina Mularczyk, Szymon Siatkowski, Kasper Chyrek

Urazy czaszkowo-mózgowe - badanie wstępne poszkodowanego i postępowanie.....35

Ewelina Mularczyk, Kasper Chyrek, Agata Grabowska, Natalia Białoń, Agnieszka Kozdroń, Blanka Nycz, Szymon Siatkowski

Wpływ jednostki treningowej na czas reakcji.....38

NAUKI WETERYNARYJNE ORAZ BIOLOGICZNE

Estera Hul, Agnieszka Jankowska, Karolina Grabowska, Magdalena Kimla

Cukrzyca u psów i kotów.....40

Estera Hul, Agnieszka Jankowska, Karolina Grabowska, Magdalena Kimla

Zalecenia dietetyczne dla psów powyżej 7 roku życia.....41

Magdalena Kimla, Karolina Grabowska, Estera Hul, Agnieszka Jankowska

Metoda AFAST jako pomoc w diagnozowaniu urazów jamy brzusznej u psów i kotów.....42

Magdalena Kimla, Karolina Grabowska, Estera Hul, Agnieszka Jankowska

Jak zdiagnozować endokardiozę zastawki dwudzielnej?.....43

Kinga Surmiak-Stalmach, Kamila Wiśniewska

Wpływ krótko- i długoterminowej intoksykacji nanocząstkami srebra na cytotoksyczny efekt w wybranych narządach samic pająka *Steatoda grossa* (Theridiidae).....44

Kamila Wiśniewska

Sensitivity of hemocytes of *Steatoda grossa* (Theridiidae) spiders to selected immunostimulants under chronic exposition to cadmium.....46

NAUKI ŚCISŁE, TECHNICZNE ORAZ INŻYNIERYJNE

Filip Prątnicki

Explicitly correlated wavefunctions - Gaussians.....47

Regina Przywara, Mateusz Przywara

Badania wpływu wybranych parametrów procesowych na przebieg granulacji talerzowej ciągłej.....48

Mateusz Przywara, Regina Przywara, Wojciech Zapala	
Wpływ udziału biomasy w mieszaninie z węglem brunatnym na zdolność płynięcia mieszaniny.....	49
Regina Przywara, Mateusz Przywara, Wojciech Zapala	
Badania właściwości mechanicznych adsorbentów do chromatografii cieczowej.....	50
Regina Przywara, Mateusz Przywara, Wojciech Zapala	
Metody analizy rozkładu wielkości ziaren adsorbentów węglowych.....	51
Marta Wojcieszak, Anna Syguda, Katarzyna Materna	
Aktywność powierzchniowa morfoliniowych oraz piperydyniowych cieczy jonowych.....	52

NAUKI HUMANISTYCZNE ORAZ TEOLOGICZNE

Justyna Kaplańska	
Skąd czerpie dojrzały chrześcijanin, czyli źródła teologiczne 10 Kroków ku Dojrzałości Chrześcijańskiej.....	53

NAUKI SPOŁECZNO-EKONOMICZNE, PRAWNE ORAZ O JAKOŚCI I ZARZĄDZANIU

Katarzyna Dziewulska-Bandura, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie

Przejawy i uwarunkowania aktywności społecznej w Polsce

Ważnym tematem w naukach socjologicznych i nie tylko jest zaangażowanie członków danego społeczeństwa w życie społeczne. Takie zaangażowanie jednostek czy grup sprzyja lepszemu funkcjonowaniu całego społeczeństwa. Zaangażowanie może przejawiać się na wiele sposobów, a jednym z nich jest aktywność społeczna, której przeciwieństwem jest apatia społeczna. Aktywność społeczna to udział jednostki, grupy lub organizacji w życiu społecznym. Może być ona podejmowana w sposób sformalizowany lub niesformalizowany. Samo pojęcie aktywności społecznej jest bardzo szerokie. Wyniki prowadzonych w Polsce badań dotyczących tej tematyki wskazują na wzrost zaangażowania Polaków w życie społeczne. Dla socjologów istotne są powody podejmowania takiej aktywności oraz jej przejawy.

Celem niniejszego wystąpienia było zaprezentowanie definicji aktywności społecznej, przedstawienie jej uwarunkowań oraz widocznych jej przejawów w życiu społecznym. Przedstawiono jak kształtowała się aktywność społeczna w Polsce na przestrzeni lat oraz jaki jest jej obecny poziom. Poruszono zagadnienia związane z pojęciem organizacji pozarządowych. W prezentacji uwzględniono wyniki najnowszych badań Centrum Badania Opinii Społecznej dotyczących zaangażowania obywateli w nieodpłatną i dobrowolną działalność na rzecz tego potrzebujących. Poruszono również zagadnienia związane z motywacjami do zaangażowania się w różnego rodzaju działania społeczne. Zaprezentowano kilka przykładów podejmowanych działań w ramach aktywności społecznej.

Katarzyna Hałas, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Praca zespołowa w opinii studentów – analiza badań ankietowych

Umiejętność pracy w grupie jest pożądaną kompetencją na współczesnym rynku pracy. Konieczność pracy zespołowej wydaje się integralną częścią aktywności zawodowej. Badania wśród pracodawców wykazały, że efektywna praca w grupie ułatwia osiągnięcie założonych celów i warunkuje realizację założonych przedsięwzięć. Jest to popularna forma realizowania zadań nie tylko w biznesie, ale również w środowisku edukacyjnym. Na podstawie badań ankietowych przedstawiono postawy studentów wobec takiego trybu pracy, ich spostrzeżenia i doświadczenia związane z grupową realizacją projektów czy zadań. Zaprezentowano również dostrzeżone przez studentów ograniczenia i korzyści wiążące z taką metodą współpracy, a także zidentyfikowano cechy osobowości służące do opanowania umiejętności pracy w grupie.

Kamil Jastrzębski, Uniwersytet Jagielloński kierunek

Przekazy medialne dot. „LexTVN”

Autor badania podejmuje się przedstawienia faktografii związanej z planowaną przez parlament nowelizacją Ustawy o Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji. W praktyce zmiany te wyłącza możliwość przyznawania koncesji podmiotom spoza Unii Europejskiej i spowodują problemy prawne dla stacji TVN, której właścicielem jest amerykański koncern Discovery. Wywołały one dyskusje wokół tak daleko idącej ingerencji w rynek medialny. Toczą się one na różnych płaszczyznach – prawnych, politycznych, medioznawczych. Zaistniała zatem potrzeba przeprowadzenia analizy, która pokazuje, jakie argumenty po obu stronach sporu są eksponowane przez media. Wzięte zostały pod uwagę artykuły opublikowane wirtualnie w dniach 1-30 lipca 2021. Analizie został poddany wydzwitek tekstu niezależnie do tego, czy przedstawia on poglądy samego autora, czy informuje o opinii osoby tam zacytowanej, np. innego publicysty bądź polityka. Następnie dokonywane jest rozstrzygnięcie, które argumenty przeważają i co z nich może wynikać dla dalszego rozwoju zdarzeń.

Piotr Księżniakiewicz, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Łochowie

Szkolnictwo powszechne w Polsce odrodzonej w świetle akt normatywnych (1919 – 1932) casus szkoły publicznej w Łochowie

Celem mojego referatu jest przybliżenie sytuacji prawnej w szkolnictwie powszechnym w Polsce Odrodzonej. W czasie przygotowania referatu kierowałem się trzema kryteriami: chronologicznym, geograficznym oraz problemowym. W pierwszym kryterium wyznaczają dwie daty; pierwsza – rok 1919, w którym wydano dekret o obowiązku szkolnym, zaś 1933 roku – oznacza ujednoczenie szkolnictwa przez wydanie ustawy, która funkcjonowała do 1939 roku.

W kryterium geograficznym wyznacza granica Polski Odrodzonej. W kryterium problemowym omówię uwarunkowania działalności szkolnictwa powszechnego na przykładzie placówki łochowskiej.

Do badań dziejów oświaty mamy do dyspozycji bardzo zróżnicowany oraz interesujący materiał źródłowy, który przechowywany jest w archiwach państwowych, kościelnych, instytucjach kultury oraz Instytucie Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w XX wieku.

Dopełnieniem zaprezentowanych problemów są opracowania wybitnych historyków oświaty, którzy zajmowali się szkolnictwem elementarnym po 1918 roku.

Przed wszystkim wymienić trzeba prace Klemensa Trzebiatowskiego traktujące o rozwoju szkolnictwa powszechnego w Rzeczypospolitej oraz na terenie województwa pomorskiego, w którym leżało Łochowo¹.

Sprawami szkolnictwa do czasów wybuchu wojny zajmowali się Emilia Czepaszyńska, Wanda Grabowska, Stanisław Michalski, Joanna Sadowska, Władysław Sieciński².

---

¹ K. Trzebiatowski, K. Trzebiatowski, *Drogi rozwoju szkolnictwa powszechnego w latach 1918 – 1922 na polskich ziemiach zachodnich*, „Gdańskie Zeszyty Humanistyczne”, 1967, z. 2, s. 159 – 181, idem, *Drogi rozwojowe oświaty na terenie Pomorskiego Kuratorium Okręgu Szkolnego w okresie międzywojennym (1918 – 1939)*, „Przegląd Historyczno – Oświatowy”, 1972, nr 1, s. 9 – 21, idem, *Problemy unarodowienia i unifikacji szkolnictwa powszechnego w województwie pomorskim w latach 1919 – 1923*, „Gdańskie Zeszyty Humanistyczne”, 1966, nr 3, s. 61 – 90, idem, *Szkolnictwo Powszechne w Polsce w latach 1918 – 1939*, Wrocław 1970, idem, *Szkolnictwo w województwie pomorskim w latach 1920 – 1939*, Wrocław 1986.

² W. Grabowska, *Szkolnictwo Powszechne w Polsce w latach 1932 – 1939*, Wrocław 1976, E. Czepaszyńska, *Kształtowanie się jednolitego systemu oświaty w II Rzeczypospolitej*, „Studia Prawnicze Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”, t. 4:2016, s. 33 – 51, S. Michalski, *Koncepcje systemu edukacji w II Rzeczypospolitej. Studium pedagogiki porównawczej*, Warszawa 1988, J. Sadowska, *Jędrzejewiczowska reforma oświaty w latach 1932 – 1933*, Białystok 2010, W. Sieciński, *Administracja i organizacja szkolnictwa*

Zygmunt Ruta omówił całokształt szkolnictwa na terenie okręgu szkolnego krakowskiego w latach 1918 – 1939³.

W zainteresowaniach badaczy znajdował się problem kształcenia nauczycieli szkół powszechnych. Wśród wartościowych prac można wymienić autorstwa piór: Ryszardy Cierzniewskiej, Jana Kulpy, Stanisława Michalskiego, Magdaleny Pyter oraz Franciszka Szafrąńskiego⁴.

Przełom nastąpił w oświacie od wydania ustawy z dnia 11 marca 1932 roku, która dzieliła szkoły powszechne na trzy stopnie. Taka struktura funkcjonowała do końca 1939 roku. Placówka łochowska należała do szkół pierwszego stopnia, gdyż posiadała 4 oddziały.

W podsumowaniu zauważę, że sprawy szkolnictwa przebiegały nierównomiernie na ziemiach Polski Odrodzonej. Na początku 1918 brakowało pedagogów. Zakładano seminaria nauczycielskie, które kształciły nauczycieli dla szkół powszechnych znajdujących się przeważnie na wsiach. Wielu nauczycieli kształciło się na kursach wakacyjnych z różnych przedmiotów humanistycznych, przyrodniczo – matematycznych oraz artystycznych. Ważnym zjawiskiem były szkoły parytetyczne, w których uczono dzieci niemieckie. Dopiero, w 1933 roku wydano ustawę o szkolnictwie, która uporządkowała różne problemy i sprawy w oświacie. Po 1945 roku nowe władze opierały się na ustaleniach legislacyjnych z lat 30. XX wieku.

---

powszechnego, „Studia Administracyjne”, 2016, nr 8, s. 79 – 97.

³ Z. Ruta, *Szkolnictwo powszechne w Okręgu Szkolnym Krakowskim w latach 1918 – 1939*, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk 1980.

⁴ R. Cierzniewska, *Seminaria nauczycielskie w II Rzeczypospolitej*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy. Studia pedagogiczne”, 1997, z. 30, s. 243 – 250, eadem, *Nauczyciele i oświata w myśli politycznej ruchu ludowego w latach 1919 – 1931*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy. Studia pedagogiczne”, 1995, z. 20, s. 183 – 195, eadem, *Kształtowanie umiejętności zawodowych w seminariach nauczycielskich Drugiej Rzeczypospolitej*, Toruń 2008, J. Kulpa, *Kształcenie nauczycieli szkół powszechnych w Polsce w latach 1918 – 1939*, Wrocław – Warszawa – Kraków 1963, M. Pyter, *Prawne zasady kształcenia nauczycieli szkół powszechnych w okresie II Rzeczypospolitej. Zagadnienia wybrane*, „Studia Iuridica Lubliniensis”, t. 25:2016, nr 3, s. 783 – 795, F. Szafrąński, *Przygotowanie zawodowe nauczycieli w czasach II Rzeczypospolitej Polskiej w świetle ustaw, dekretów oraz aktów normatywnych Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego*, Wrocław 1980 (vide: zestawienie aktów normatywnych dotyczących kształcenia nauczycieli w dwudziestolecu międzywojennym, s. 107 - 168).

BIBLIOGRAFIA:

ŹRÓDŁA

ŹRÓDŁA RĘKOPIŚMIENNE

Archiwum Państwowe w Bydgoszczy

Inspektorat Szkolny w Bydgoszczy [1866] 1920 - 1939

1. sygn. 5, Okólniki Inspektoratu Szkolnego w Bydgoszczy z lat 20. XX wieku (różne).
2. sygn. 23, Uroczystości szkolne z lat 1938 – 1939.
3. sygn. 27, Okólniki Inspektora Szkolnego w Bydgoszczy z lat 1920 – 1925.
4. sygn. 31, Okólniki Inspektora Szkolnego w Bydgoszczy z lat 1920 – 1930.
5. sygn. 58, Wykaz członków Rady Szkolnych Miejscowych na obwód bydgoski, [bez daty].
6. sygn. 59, Dozory szkolne, 1910 – 1928.
7. sygn. 60, Rada Szkolna Miejskowa, 1922 – 1939.
8. sygn. 61, Rada Szkolna Miejskowa, 1923 – 1924.
9. sygn. 62, Rada Szkolna Miejskowa, 1934 – 1939.
10. sygn. 63, Sprawozdania kasowe miejscowych rad szkolnych powiatu bydgoskiego, 1937 – 1937.
11. sygn. 626, Publiczna Szkoła Powszechna w Łochowie z lat 1901 – 1927.
12. sygn. 627, Publiczna Szkoła Powszechna w Łochowie z lat 1920 – 1930.
13. sygn. 628, III Klasowa Publiczna Szkoła Powszechna w Łochowie z lat 1930 – 1939.

AKTA PRAWNE RANGI USTAWOWEJ

14. *Dekret o kształceniu nauczycieli szkół powszechnych w Państwie Polskim z 7 lutego 1919 roku*, Dziennik Praw Państwa Polskiego 1919, nr 14, poz. 185, Dziennik Urzędowy Ministerstwa Wyznań i Oświecenia Publicznego, 1919, nr 2, poz. 3.
15. *Dekret o obowiązku szkolnym z 7 lutego 1919 roku*, Dziennik Praw Państwa Polskiego 1919, nr 14, poz. 147.
16. *Dekret o szkołach z niemieckim językiem wykładowym z dnia 7 lutego 1919*, Dziennik Praw Państwa Polskiego 1919, nr 21, poz. 232.
17. *Ustawa o ustalaniu wynagrodzeń nauczycieli publicznych szkół powszechnych z dnia 27 maja 1919 roku*, Dziennik Praw Państwa Polskiego, 1919, nr 44, poz. 311.
18. *Ustawa o ratyfikacji traktatu pokoju z dnia 28 czerwca 1919*, Dziennik Urzędowy 1920, nr 35, poz. 119, poz. 120.
19. *Ustawa o tymczasowej organizacji zarządu byłej Dzielnicy Pruskiej z dnia 1 sierpnia 1919 roku*, Dziennik Praw Państwa Polskiego 1919, nr 64, poz. 385.

20. *Ustawa z dnia 4 czerwca 1920 roku o tymczasowym ustroju władz szkolnych*, Dziennik Urzędowy, 1920, nr 304, poz. 50.
21. *Traktat pokoju i mały traktat wersalski*, Dziennik Urzędowy, 1920 roku, nr 110, poz. 728.
22. *Ustawa o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych z dnia 17 lutego 1922 roku*, Dziennik Urzędowy, 1922, nr 18, poz. 143.
23. *Ustawa o stosunkach służbowych nauczycieli z 1 lipca 1926 roku*, Dziennik Urzędowy, 1926, nr 92, poz. 530.
24. *Ustawa z dnia 11 marca 1932 o ustroju szkolnym*, Dziennik Urzędowy 1932, nr 32, poz. 389.

AKTA PRAWNE NIŻSZEGO RZĘDU

25. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 1921 roku w przedmiocie przekazania Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego spraw szkolnych i oświatowych na obszarze byłej Dzielnicy Pruskiej*, Dziennik Urzędowy 1921, nr 46, poz. 283.
26. *Uchwała Rady Ministrów o szkołach powszechnych z niemieckim językiem nauczania*, Dziennik Praw Państwa Polskiego 1919, nr 21, poz. 232.
27. *Okólnik do inspektorów szkolnych w sprawie kwalifikacji nauczycieli z 16 XII 1920 roku*, Dziennik Urzędowy Ministerstwa Wyznań i Oświecenia Publicznego, 1921 roku, nr 3.
28. *Okólnik Ministerstwa Wyznań i Oświecenia Publicznego do Kuratoriów Szkolnych Pomorskiego i Poznańskiego w sprawie końcowego terminu pierwszego egzaminu nauczycielskiego dla niewykwalifikowanych nauczycieli publicznych szkół powszechnych z dnia 20 VI 1927 roku*, Dziennik Urzędowy Ministerstwa Wyznań i Oświecenia Publicznego, nr 9 z 1927 roku.
29. *Regulamin dla kierowników publicznych szkół powszechnych*, Dziennik Urzędowy Ministerstwa Wyznań i Oświecenia Publicznego 1923, nr 13, poz. 110.

OPRACOWANIA

30. Cierzniewska Ryszarda, *Kształtowanie umiejętności zawodowych w seminariach nauczycielskich Drugiej Rzeczypospolitej*, Toruń 2008.
31. Cierzniewska Ryszarda, *Nauczyciele i oświata w myśli politycznej ruchu ludowego w latach 1919 – 1931*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły pedagogicznej w Bydgoszczy. Studia pedagogiczne”, 1995, z. 20, s. 183 – 195.
32. Cierzniewska Ryszarda, *Seminaria nauczycielskie w II Rzeczypospolitej*, „Zeszyty

- Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy. *Studia pedagogiczne*”, 1997, z. 30, s. 243 – 250.
33. Czepaszyńska Emilia, *Kształtowanie się jednolitego systemu oświaty w II Rzeczypospolitej*, „*Studia Prawnicze Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*”, t. 4:2016, s. 33 – 51.
  34. Gołdyn Piotr, *Źródła do dziejów szkolnictwa w Polsce w XX wieku. Sprawozdania szkolne, protokoły rad pedagogicznych, kroniki szkolne*, Poznań 2019.
  35. Grabowska Wanda, *Szkolnictwo Powszechne w Polsce w latach 1932 – 1939*, Wrocław 1976.
  36. Kulpa Jan, *Kształcenie nauczycieli szkół powszechnych w Polsce w latach 1918 – 1939*, Wrocław – Warszawa – Kraków 1963.
  37. Litak Stanisław, *Z warsztatu historyka wychowania*, „*Rozprawy z Dziejów Oświaty*”, t. 32:1989, s. 169 – 181.
  38. Michalski Stanisław, *Koncepcje systemu edukacji w II Rzeczypospolitej. Studium pedagogiki porównawczej*, Warszawa 1988.
  39. Przasmycka Elżbieta, Miłkowska Ewa, *Wzorcowe szkoły wiejskie jedno- i dwuklasowe z okresu międzywojennego w Polsce*, „*Teki Komisji Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajoznawczych*”, t. 7:2011, s. 168 – 176.
  40. Pszczołkowski Michał, *Architektura szkolna II Rzeczypospolitej*, Łódź 2017.
  41. Pyter Magdalena, *Prawne zasady kształcenia nauczycieli szkół powszechnych w okresie II Rzeczypospolitej. Zagadnienia wybrane*, „*Studia Iuridica Lubliniensis*”, t. 25:2016, nr 3, s. 783 – 795.
  42. Sieciński Władysław, *Administracja i organizacja szkolnictwa powszechnego*, „*Studia Administracyjne*”, 2016, nr 8, s. 79 – 97.
  43. Szafrński Franciszek, *Przygotowanie zawodowe nauczycieli w czasach II Rzeczypospolitej w świetle ustaw, dekretów oraz aktów normatywnych Ministerstwa Wyznań i Oświecenia Publicznego*, Wrocław 1980.
  44. Trzebiatowski Klemens, *Drogi rozwojowe oświaty na terenie Pomorskiego Kuratorium Okręgu Szkolnego w okresie międzywojennym (1918 – 1939)*, „*Przegląd Historyczno – Oświatowy*”, 1972, nr 1, s. 9 – 21.
  45. Trzebiatowski Klemens, *Drogi rozwoju szkolnictwa powszechnego w latach 1918 – 1922 na polskich ziemiach zachodnich*, „*Gdańskie Zeszyty Humanistyczne*”, 1967, z. 2, s. 159 – 181.
  46. Trzebiatowski Klemens, *Problemy unarodowienia i unifikacji szkolnictwa powszechnego*

w województwie pomorskim w latach 1919 – 1923, „Gdańskie Zeszyty Humanistyczne”, 1966, nr 3, s. 61 – 90.

47. Trzebiatowski Klemens, *Szkolnictwo w województwie pomorskim w latach 1920 – 1939*, Wrocław 1986.
48. *Trzebiatowski Klemens, Szkolnictwo Powszechne w Polsce w latach 1918 – 1939*, Wrocław 1970.

Przemysław Mirosław Pazder, Akademia Pomorska w Słupsku, E-mail: mm527@o2.pl

Struktura narodowościowa na Marchlewszczyźnie

Proces repatriacji na mocy traktatu ryskiego z dnia 24 lutego 1921 r. trwał od kwietnia 1924 r., w efekcie czego z ZSRS do niepodległej Polski powróciło około 1,1 mln ludzi, głównie uciekinierów i osób ewakuowanych w 1915 r. z terenów przyfrontowych. Liczba ludności polskiej, pozostałej w ZSRS po traktacie ryskim, szacowana była w sposób rozmaity. Jednakże większość badaczy nawet z czasów peerelowskich zakłada, że grubo przekraczała ona oficjalne dane Pierwszego Ogólnozwiązkowego spisu ludności z grudnia 1926 r., który ustalił liczbę Polaków w ZSRS na 781 700 osób według narodowości a tylko 362 400 według języka. Polacy stanowili więc niewiele ponad 0,5% populacji ZSRS.

Przemysław Mirosław Pazder, Akademia Pomorska w Słupsku, E-mail: mm527@o2.pl

Polskie szkolnictwo i prasa w ZSRS

W celu zbadania sytuacji polskiego szkolnictwa w Związku Sowieckim niezbędne jest zaznaczenie roli pierwiastka politycznego. W marcu 1921 r. powstała Rada Mniejszości Narodowych, której zadaniem było koordynowanie działań oświaty wśród funkcjonujących w ZSRS mniejszości narodowych poprzez Centralne Oświatowe Biura Narodowościowe. Na Ukrainie i Białorusi instytucje oświaty funkcjonowały na tej samej strukturze organizacyjnej i na tych samych zasadach. W ramach Rady Mniejszości Narodowych funkcjonowały Biura Oświatowe mniejszości żydowskiej, polskiej, niemieckiej, greckiej, bułgarskiej, czy również mołdawskiej.

Autonomia w dziedzinie szkolnictwa dla mniejszości narodowych w ZSRS stanowiła przede wszystkim doskonałe narzędzie propagandowe dla władz sowieckich. Docieranie do mniejszości z propagandą w jej języku miało ułatwić kształtowanie jej poglądów zgodnie z oczekiwaniami władz. Istotne jest także to, że Kościół katolicki stanowił ośrodek polskości i oświaty. Według danych z 1926 r. pod względem piśmienności ludność polska zajmowała 12. miejsce wśród 92 narodowości w ZSRS. Polacy plasowali się pod tym względem wyżej od Ukraińców, Białorusinów i Rosjan- na 1000 Polaków 538 potrafiło pisać i czytać.

Iga Rosołowska, Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Prawa

Prawnokarna ocena afery Matki Boskiej z tęczą aureolą

Jednym z najbardziej kontrowersyjnych przepisów obowiązującego od 1998 r. Kodeksu karnego jest art. 196., zgodnie z którym „Kto obraża uczucia religijne innych osób, znieważając publicznie przedmiot czci religijnej lub miejsce przeznaczone do publicznego wykonywania obrzędów religijnych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2”. Znalazł się on w rozdziale XXIV KK, zatytułowanym „Przestępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania”. Art. 196 k.k. za zadanie miał wyznaczać granicę wolności wyrażania poglądów i chronić tym samym uczucia religijne. W praktyce jednak przepis ten, z powodu swojego nieprecyzyjnego brzmienia, generuje ryzyko cenzurowania wolności wypowiedzi pod pretekstem ochrony uczuć religijnych. Reakcja prawnokarna na naruszenia dóbr chronionych prawem uzasadniona jest wyłącznie w takich okolicznościach, gdy inne środki ochrony prawnej nie znajdują zastosowania lub są niewystarczające. Jedną z najgłośniejszych spraw ostatniego czasu, powiązaną bezpośrednio z wyżej wspomnianym, kontrowersyjnym zapisem w Kodeksie karnym, jest sprawa tzw. Matki Boskiej Tęczochowskiej rozpatrywana w Sądzie Rejonowym w Płocku. Zarówno wyrok, jak i sama kontrowersyjna grafika stały się przedmiotem na nowo rozgorzałej dyskusji publicznej na temat granicy wolności wypowiedzi oraz wolności religijnej.

Słowa Klucze: art. 196 k.k.; LGBT; symbol; tęcza; obraza uczuć religijnych; wolność słowa; protest; prowokacja; wyrok

Bibliografia:

1. Raymond L. Lee and Alastair B. Fraser, *The Rainbow Bridge: Rainbows in Art, Myth and Science*, (2001) Penn. State University Press and SPIE Press, ISBN 0-271-01977-8.
2. Erwin Kruczoń, *Przestępstwo obrazy uczuć religijnych*, PrPr 2011, Nr 2, str. 3, 2011.
3. Łukasz Pohl, Stanisław Czepita, *Strona podmiotowa przestępstwa obrazy uczuć religijnych i jego formalny charakter*, PrPr 2012, Nr 12, str. 4, 2012.
4. Art. 196 KK red. Grześkowiak 2021, wyd. 7/Hypś.
5. prof. dr hab. Leszek Garlicki, prof. dr hab. Piotr Hofmański, prof. dr hab. Andrzej Wróbel, *Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Tom I. Komentarz do artykułów 1–18*, 2010.

6. red. dr Mikołaj Hermann, dr Michał Krotoszyński, dr Piotr Zwierzykowski, Wymiary prawa. Teoria. Filozofia. Aksjologia, 2019.
7. red. dr Artur Biłgorajski, Wolność wypowiedzi versus wolność religijna. Studium z zakresu prawa konstytucyjnego, karnego i cywilnego, 2015.

Źródła internetowe:

8. <https://web.archive.org/web/20170729051153/https://apps.carleton.edu/campus/gsc/students/all>
9. <https://www.hli.org.pl/pl/newsy/4404-czym-sie-rozni-tecza-biblijna-od-teczowej-flagi-ruchow-lgbt.html>
10. <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/kodeks-karny-16798683/art-196>
11. <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/wyrok-trybunalu-konstytucyjnego-sygn-akt-sk-54-13-1823161>

Bożena Smorczevska–Mickiewicz, PhD Student, Faculty of Economics, Finance and Management, University of Szczecin, Institute of Economics and Finance, E-mail: bozenasmickiewicz@wp.pl

Sustainable entrepreneurship and SME performance

A contemporary trend in entrepreneurship is “sustainable entrepreneurship”, the idea of which is a clear departure from what entrepreneurship has traditionally meant. The increase in interest in sustainable entrepreneurship over the past 20 years has made everyone realize that it can play a key role in solving the threat to sustainable human development, so it is necessary to promote, educate and support the idea of sustainability. The Author's need to explore this topic is combined with the exploration of ways to solve the larger problem of sustainability of our planet. This paper is an attempt to contribute to the identification of effective ways to solve sustainability problems by discussing in the theoretical part sustainable entrepreneurship, the meaning of sustainable entrepreneurship, the dimensions of sustainable entrepreneurship, and the impact of sustainable entrepreneurship on the performance of SMEs. The method of systematic review of domestic and foreign literature was used to describe these phenomena, theories and concepts. The paper discusses the relationship between sustainable entrepreneurship and SME performance by discussing the social and environmental impact of SME activities. It was hypothesized that sustainable entrepreneurship significantly affects performance. The value of the paper is to raise arguments of the relevance of sustainability to improve SME performance, but above all, it provides arguments for activities with positive consequences for society and the environment.

Keywords: SME performance, economic and social environment, entrepreneurship, sustainable development (SME)

Bożena Smorczevska–Mickiewicz, PhD Student, Faculty of Economics, Finance and Management, University of Szczecin, Institute of Economics and Finance, E-mail: bozenasmickiewicz@wp.pl

Corporate social responsibility in the aspect of supporting entrepreneurship of people with disabilities

Responsible management in accordance with the standards of corporate social responsibility (CSR) is an opportunity for every business. A sustainable business model, as well as products and services that bring particular value to society and the environment, are part of the currently observed trend among consumers. The chapter discusses corporate social responsibility in terms of supporting entrepreneurship of people with disabilities. The research objective was to analyze the startups positive impact supporting entrepreneurship of people with disabilities. It was hypothesized that positive impact startups differentiate the functioning of people with disabilities in today's economy. The hypothesis was approached by discussing corporate social responsibility, characterizing startups of positive impact and startups of people with disabilities. A systematic review of domestic and foreign literature was used to describe the phenomena, theories and concepts mentioned. The value of the chapter was to draw attention to the possibility of exploiting entrepreneurship of people with disabilities by using the potential of startups of positive impact. The conclusion was made that it is necessary to measure the results by collecting data on the impact of CSR projects, so that it will be possible to determine which of the actions taken bring the greatest value.

Keywords: Corporate social responsibility, startups of positive impact, startups for people with disabilities.

Sabina Waluś, mgr, Uniwersytet Opolski

Analiza zmian w zakresie wiary i religijności przedstawicieli pokolenia iGen

Postępujące zeświecczenie społeczeństw zaczyna przybierać coraz bardziej na sile. Dotychczas zjawisko to, szczególnie na gruncie polskim, nie było zauważalne w takim stopniu jak w krajach zachodnich. Jednak od kilku lat, także w Polsce zaczyna ono być coraz bardziej widoczne, w szczególności wśród ludzi młodych należących do iGeneration. Dla członków tego pokolenia religia jest przeszłością, czymś zgoła odmiennym od nowoczesności, za którą tak ślepo podążają. To pokolenie osób bardzo krytycznych wobec sztywnych norm religijnych i kulturowych, które mocno manifestują swój indywidualizm i światopogląd. W kontekście analiz związanych z tematem niniejszego opracowania, omawiając cechy przedstawicieli pokolenia iGen, jego treść zostanie poświęcona w głównej mierze zagadnieniom związanym z szeroko pojętą religijnością młodych ludzi przynależnym temu pokoleniu. Celem niniejszego artykułu jest zatem próba scharakteryzowania oblicza religijnego przeciętnego przedstawiciela pokolenia iGen. Artykuł ten, w oparciu o zwięzłą systematyzację dostępnych wyników badań, ma na celu ukazanie skali zjawiska, poprzez scharakteryzowanie czynników wpływających na mniejsze zainteresowanie młodych ludzi kwestiami związanymi z religią i wiarą. W prowadzeniu badań zastosowano analizę danych zastanych oraz dostępnych zasobów literaturowych.

Słowa kluczowe: dzieci, młodzież, religijność, Kościół, wiara

NAUKI MEDYCZNE ORAZ O ZDROWIU I ŻYWIENIU CZŁOWIEKA

**Agata Grabowska^{1,2}, Szymon Siatkowski¹, Ewelina Mularczyk^{1,2}, Natalia Białoń²,
Magdalena Dębiec²**

¹ Wydział Fizjoterapii, Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach

² Wydział Nauk Medycznych, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

Uszkodzenie ośrodkowego neuronu ruchowego a zaburzona kontrola sensomotoryczna

Celem pracy było scharakteryzowanie uszkodzenia ośrodkowego neuronu ruchowego ze szczególnym uwzględnieniem dysfunkcji funkcjonalnych w tym zaburzeń kontroli sensomotorycznej. Uszkodzenie ośrodkowego neuronu ruchowego nazywane jest zamiennie uszkodzeniem górnego neuronu ruchowego bądź górnego motoneuronu.

W pierwszej części prezentacji zdefiniowano zespół piramidowy, czyli zespół ośrodkowego neuronu ruchowego oraz przedstawiono główne objawy kliniczne związane z uszkodzeniem. Wśród nich można wymienić: niedowład, odruchy patologiczne, spastyczne wzmoczenie napięcia mięśni, wzmoczenie odruchów głębokich, osłabienie odruchów powierzchniowych, klonusy i patologiczne współruchy. Następnie skupiono się na spastyczności jako na jednym z elementów zaburzonej kontroli sensomotorycznej. Przedstawiono jej współczesną definicję i symptomy. Opisane zostały główne przyczyny uszkodzenia górnego motoneuronu. Uwzględniono różnice między przyczynami zespołu ośrodkowego neuronu ruchowego a przyczynami spastyczności.

W dalszej części pracy opisano dodatkowe wyzwania medyczne, towarzyszące uszkodzeniu ośrodkowego motoneuronu, jakie stoją zarówno przed pacjentem jak i zespołem terapeutycznym. Na końcu podkreślono rolę prawidłowego i odpowiednio wcześnie wprowadzonego leczenia i terapii.

Słowa kluczowe: ośrodkowy neuron ruchowy, motoneuron, kontrola sensomotoryczna

Paulina Krawiec, Justyna Bialek, Karolina Raksa, Martyna Lewkowicz, Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Zakładzie Epidemiologii i Metodologii Badań Klinicznych Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

Opiekun naukowy: dr n. med. Halina Piecewicz- Szczęsna

RUCHY ANTYSZCZEPIONKOWE istotnym zagrożeniem dla zdrowia

Wstęp: Ruchy antyszczepionkowe działały już w XVIII w. gdy opracowywano szczepionkę przeciwko ospie prawdziwej. Ich największa aktywność przypada na okres publikacji wyników badań brytyjskiego gastrologa Andrew Wakefield'a, w których stwierdzono rzekomy wpływ szczepionki MMR na powstanie autyzmu. Wyniki te zostały obalone przez szereg rzetelnych badań o wysokich walorach epidemiologicznych.

Wraz z wzrostem dostępności do środków masowego przekazu zwiększa się problem odmowy od szczepień, czemu towarzyszy wzrost zachorowalności i umieralności na choroby zakaźne.

Materiał i Metody: Do przeglądu literatury wykorzystano bazę danych PubMed oraz Google Scholar.

Wyniki: Do przeciwników szczepień wchodzi wiele grup społecznych, a łącząca je cecha to nieznamość metod epidemiologicznych i wnioskowań przyczynowych w epidemiologii. Wśród nich najczęściej spotyka się zwolenników medycyny alternatywnej, osób doszukujących się teorii spiskowych firm farmaceutycznych, czy rodziców dzieci dotkniętych chorobą rzekomo spowodowaną przez szczepienia.

Ruchy antyszczepionkowe mają swoich przewodników często występujących publicznie, a ich wypowiedzi najczęściej nie są poparte jakimkolwiek dowodem naukowym. Do znanych przeciwników szczepień należą Zbigniew Hałat, Roman Zieliński, Maria Dorota Majewska, czy Wojciech Cejrowski. Ich wystąpienia nie raz są podważane wynikami rzetelnych badań.

Literatura jako najczęstsze przyczyny negatywnych postaw ludności wobec szczepień podaje min. brak zaufania do rządu i instytucji systemu ochrony zdrowia, brak kompletnej wiedzy na temat etiologii chorób zakaźnych, niepokój związany z wystąpieniem efektów ubocznych po szczepieniu, czy wpływ środków masowego przekazu.

Wnioski: Mimo, że szczepienia ochronne są uznane za jedne z najefektywniejszych interwencji medycznych to nadal wywołują burzliwe dyskusje, a ich działanie poddawane jest wielu wątpliwościom. Negatywne postawy ludzi wobec szczepień wynikają z wielu

czynników, a kluczowym w utrzymaniu wysokiego stopnia odporności zbiorowiskowej jest odzyskanie zaufania społecznego do szczepień ochronnych.

Martyna Lewkowicz, Karolina Raksa, Paulina Krawiec, Uniwersytet Medyczny w Lublinie, studia jednolite magisterskie, kierunek lekarski, Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Zakładzie Epidemiologii i Metodologii Badań Klinicznych

Opiekun pracy: dr n.med. Halina Pieciewicz-Szczęсна

Adres korespondencyjny: lewkowiczmartyna97@gmail.com

Niedobór witaminy D u osób otyłych

Wstęp: Niedobór witaminy D definiowany jako stężenie 25-hydroksywitaminy D (kalcyfediolu) < 30 ng/ml stanowi powszechny problem zdrowotny, a otyłość jest stanem predysponującym do występowania ogólnoustrojowych niedoborów tej substancji. Niezależnie od wieku, deficyt witaminy D jest związany ze zwiększonym ryzykiem rozwoju wielu chorób przewlekłych, w tym chorób autoimmunologicznych, chorób układu sercowo-naczyniowego, nowotworów czy chorób neurologicznych. Skala niedoboru witaminy D w świecie nie jest dokładnie poznana, jednak w świetle dostępnych badań wydaje się być epidemią w wielu populacjach świata. W Polsce ze względu na położenie geograficzne i klimat, u ponad 90 proc. populacji naszego kraju obserwuje się niedobory tej witaminy.

Cel pracy: W niniejszej pracy przedstawiono dane dotyczące zależności pomiędzy niedoborem witaminy D a otyłością.

Materiały i metody: Dokonano przeglądu piśmiennictwa zgromadzonego w bazach PubMed oraz Google Scholar z wykorzystaniem słów: vitamin D, vitamin D deficiency, obesity.

Wyniki: W wielu przeprowadzonych badaniach wykazano, że osoby z nadmierną masą ciała mają istotnie niższe stężenie 25(OH)D w porównaniu z osobami o prawidłowej masie ciała. Udowodniono, że niskie stężenie 25(OH)D silniej koreluje z całkowitą zawartością tłuszczu w organizmie niż ze wskaźnikiem BMI czy też masą ciała, co najprawdopodobniej wynika ze zmniejszonej jej biodostępności wskutek magazynowania w tkance tłuszczowej. Co więcej wykazano, że u osób otyłych wzrost stężenia witaminy D po ekspozycji na promieniowanie UVB jest około 57% mniejsze w porównaniu do osób z prawidłową masą ciała, co może być związane z zaburzeniami syntezy skórnej.

Wnioski: Prezentowane wyniki potwierdzają współwystępowanie niskiego stężenia witaminy D oraz otyłości, jednak mechanizmy które do tego prowadzą, wciąż pozostają niejasne. Niezbędne jest zatem prowadzenie dalszych badań, celem znalezienia jednoznacznej odpowiedzi.

Mateusz Pawlicki, Anna Łopuszyńska, Magdalena Koziół, Ewa Piekarska, Aleksandra Krasa, Uniwersytet Medyczny w Lublinie

Wpływ diety na rozwój zaburzeń depresyjnych

Depresja jest aktualnie jedną z najpowszechniejszych chorób na świecie i stanowi coraz większy problem współczesnej medycyny. Prowadzi ona nie tylko do znacznego pogorszenia jakości życia chorego, ale także nierzadko do dużych utrudnień w jego codziennym funkcjonowaniu. Pomimo jej rozpowszechnienia, rosnącej świadomości na temat jej istnienia i stale poszerzanej wiedzy naukowej, wiele kluczowych aspektów, jak np. dokładna patogeneza, wciąż pozostaje dla nas tajemnicą. Obok już istniejących teorii wciąż powstają nowe próbujące połączyć pojawienie się depresji z czynnikami w różnym stopniu zależnymi od pacjenta. Wiele badań skupiło się na określeniu korelacji między określonymi nawykami żywieniowymi, a pojawieniem się zaburzeń depresyjnych. Do przygotowania niniejszej pracy wykorzystano przegląd artykułów znalezionych w bazach danych Pubmed, Scopus i Google Scholar opublikowanych w latach 2015-2021. Korzystnym wpływem na występowanie depresji zdawały się mieć tak zwane „diety zdrowe”, a więc śródziemnomorska, toskańska, czy roślinna. Wiele badań wskazywało również na korzystne działanie diet przeciwzapalnych. Niewielki był z kolei efekt suplementacji długołańcuchowych kwasów omega-3, zaś dieta niskokaloryczna działała jedynie przy określonych warunkach. Mimo wyników wskazujących na istnienie korelacji między dietą, a rozwojem zaburzeń depresyjnych, wciąż potrzeba więcej badań w celu dokładniejszego jej określenia oraz zwiększenia naszej wiedzy na temat patofizjologii tej choroby, aby ułatwić zarówno jej profilaktykę, jak i leczenie.

Marcelina Podleśna, Studenckie Koło Naukowe przy Klinice Chirurgii Onkologicznej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

Supervisor: dr hab. n. med. Jerzy Mielko

Wpływ pandemii COVID-19 na sytuację pacjentów z nowotworami przewodu pokarmowego

Wstęp: Pandemia COVID-19, spowodowana wirusem ciężkiego ostrego zespołu oddechowego (SARS-CoV-2) wykrytym po raz pierwszy na przełomie 2019 i 2020 roku, diametralnie zmieniła sytuację w systemach ochrony zdrowia wszystkich krajów na świecie. Zasoby medyczne do tej pory wykorzystywane do leczenia najczęstszych schorzeń, w tym chorób nowotworowych, musiały zostać rozdysponowane do zabezpieczenia nowej grupy pacjentów, w wielu przypadkach wymagających intensywnej terapii. Spowodowało to ograniczenie dostępu do procedur diagnostycznych i leczniczych dla pacjentów onkologicznych.

Cel: Celem pracy jest analiza wykrywalności na poziomie Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ) oraz leczenia chorób onkologicznych przewodu pokarmowego.

Metody: Do analizy statystycznej wykorzystano raporty dotyczące hospitalizacji Jednorodnych Grup Pacjentów (JGP), raporty z miesięcznej działalności POZ w okresie od stycznia 2019 do stycznia 2021 opublikowane na platformie e.zdrowie.gov.pl, oraz statystyki zakażeń SARS-CoV2 w okresie od 3 marca do 23 listopada 2020 w Polsce.

Wyniki: Od marca do listopada 2020, w Polsce, średni miesięczny przyrost zakażonych SARS-CoV2 wyniósł 297,54%. Zanotowano spadek hospitalizacji w sekcjach JGP „F choroby przewodu pokarmowego” i „G Choroby wątroby, dróg żółciowych, trzustki i śledziony” (kolejno współczynnik kierunkowy funkcji liniowej -190,43 oraz -46,005). Największe spadki sumarycznych hospitalizacji zanotowano w kwietniu 2019 (-35,33%) oraz listopadzie 2019 (-25,47%) w stosunku do miesięcy poprzedzających. Współczynnik korelacji między ilością nowych zakażeń a ilością hospitalizacji obu grup wyniósł -0,5035. Podobne trendy były obserwowane w ilości porad w POZ dla kodów Międzynarodowej Klasyfikacja Chorób (ICD-10) C00-D48.

Wnioski: Postępujący rozwój pandemii COVID-19 oraz jej falowy przebieg, spowodował spadek liczby hospitalizacji i porad udzielanych w strukturach POZ w odniesieniu do chorób nowotworowych. Oprócz samej ilości zakażeń i jej zmiany w czasie kluczowym, czynnikiem

wpływającym na korzystanie przez wyżej wymienionych pacjentów były obostrzenia i narzędzia wprowadzane przez instytucje państwowe, celem ograniczenia rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 w społeczeństwie.

Karolina Raksa, Uniwersytet Medyczny w Lublinie, studia jednolite magisterskie, kierunek lekarski, Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Zakładzie Epidemiologii i Metodologii Badań Klinicznych

Opiekun pracy: Halina Piecewicz- Szczęsna

Adres korespondencyjny: karolinaraksa@op.pl

Wzrost masy ciała a spożywanie alkoholu

Wstęp: Alkohol jest dla organizmu substancją chemiczną, która działa jak toksyna, niszcząca poszczególne organy i może prowadzić do otyłości, powodując dalsze problemy zdrowotne. Zwiększa on ryzyko rozwoju takich chorób jak: nowotwory jamy ustnej, gardła, trzustki oraz jelita grubego, a także marskości wątroby, alkoholowego stłuszczenia wątroby, alkoholowego zapalenia wątroby, ostrego i przewlekłego zapalenia trzustki czy chorób neurodegeneracyjnych. Rekreacyjne spożycie alkoholu jest szeroko rozpowszechnione na całym świecie, a energia alkoholu (7 kcal/g) może być czynnikiem przyczyniającym się do przyrostu masy ciała, jeśli nie zostanie zrekompensowana.

Materiały i metody: Przeprowadzono przegląd piśmiennictwa zgromadzonego w bazach PubMed oraz Google Scholar z wykorzystaniem słów: alcohol, overweight, obesity, health

Wyniki: Spożycie alkoholu od lekkiego do umiarkowanego nie wiąże się z przyrostem otyłości, podczas gdy intensywne picie jest związane z przyrostem masy ciała. W porównaniu z osobami niepijącymi, mężczyźni, którzy pili średnio od połowy do jednego standardowego drinka dziennie (7,1-14 g alkoholu) byli o około 10% bardziej narażeni na otyłość i zespół metaboliczny, spożywając do dwóch drinków dziennie (14,1-24 g alkohol) wiązało się z odpowiednio 22% i 25% większym prawdopodobieństwem. Największe ryzyko obserwowano u mężczyzn, którzy pili więcej niż dwa drinki lub 24 g alkoholu dziennie, przy 34% większym prawdopodobieństwie otyłości i 42% większym prawdopodobieństwie wystąpienia zespołu metabolicznego. Podobnie kobiety, które spożywały większe ilości alkoholu, częściej miały otyłość i zespół metaboliczny.

Wnioski: Alkohol spożywany w nadmiernych ilościach wiąże się z poważnymi konsekwencjami zdrowotnymi. Biorąc pod uwagę fakt, iż zarówno otyłość, jak i alkoholizm stanowią kwestie związane ze zdrowiem publicznym, należy zwiększać świadomość społeczeństwa poprzez edukację na temat ogólnego wpływu alkoholu na organizm, jak i dostarczanej przez niego kaloryczności. Nadużywanie etanolu zdecydowanie negatywnie oddziałuje na nasze zdrowie, zarówno fizyczne, jak i psychiczne.

Karolina Raksa, Martyna Lewkowicz, Uniwersytet Medyczny w Lublinie, studia jednolite magisterskie, kierunek lekarski, Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Zakładzie Epidemiologii i Metodologii Badań Klinicznych

Opiekun pracy: Halina Piecewicz- Szczęsna

Adres korenspodencyjny: karolinaraksa@op.pl

Wzrost masy ciała a zaprzestanie palenia tytoniu

Wstęp: Wzrost masy ciała jest częstym następstwem zaprzestania palenia tytoniu. Nikotyna zmniejsza apetyt a także przyspiesza metabolizm. W sytuacji zaprzestania dostarczania organizmowi jej metabolizm zwalnia i dochodzi do wzrostu apetytu. Dodatkowo po zaprzestaniu palenia zmysły smaku i zapachu wyostają się. Podjadanie po zaprzestaniu palenia w celu zaspokojenia głodu nikotynowego oraz zajęcia rąk również sprzyja tyciu.

Materiały i metody: Przeprowadzono przegląd piśmiennictwa zgromadzonego w bazach PubMed oraz Google Scholar z wykorzystaniem słów: smoking, cigarettes, overweight.

Wyniki: Podczas trwania pierwszego roku abstynencji średni wzrost masy ciała 4,7 kg. U Około 1/4 palaczy wzrost ten będzie wynosił poniżej kilograma a nawet schudną, natomiast 1/4 może przytyć ponad 8 kg. Najszybciej zwiększenie masy ciała w pierwszych 3 miesiącach po zaprzestaniu palenia – około 1 kg na miesiąc. Badania wykazują, że przyrost ten przez najbliższy czas po zaprzestaniu palenia jest większy niż u osób nadal palących. Wielu palaczom nie od razu udaje się zaprzestac palenia, zanim osiągnie trwałą abstynencję. Podejrzewa się, że powtarzające się okresy abstynencji mogą powodować sumujący się przyrost masy ciała.

Wnioski: Uzależnieni od palenia tytoniu i podejmujący próbę zaprzestania nałogu muszą być świadomi, że u 80–90% osób osiągających abstynencję może dojść do wzrostu masy ciała który jednak tylko u 10-20% przekroczy 10kg. Muszą być świadomi również, że palenie jest tak samo szkodliwe jak patologiczna otyłość ($BMI >40 \text{ kg/m}^2$) a korzyści zdrowotne z zaprzestania palenia zdecydowanie przeważają nad ryzykiem związanym z przyrostem masy ciała i występują pomimo tego ryzyka.

Karolina Raksa, Martyna Lewkowicz, Paulina Krawiec, Uniwersytet Medyczny w Lublinie,, Studia jednolite magisterskie, kierunek lekarski, Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Zakładzie Epidemiologii i Metodologii Badań Klinicznych

Opiekun pracy: Halina Piecewicz- Szczęsna

Adres korenspondencyjny: karolinaraksa@op.pl

Tenis ziemny sposobem na zdrowie

Wstęp: Tenis jest sportem niosącym wiele korzyści zdrowotnych dla osób w każdym wieku. Jest on niezwykle efektywną aktywnością fizyczną. Stali uczestnicy doświadczają poprawy stanu fizycznego i psychicznego organizmu. Wykazują lepszą wydolność tlenową, niższy procent tkanki tłuszczowej, korzystniejszy profil lipidowy, zmniejszone ryzyko rozwoju chorób sercowo-naczyniowych i poprawę zdrowia kości a także lepszą zwinność, koordynację ruchową, a nawet radzenie sobie ze stresem i lękiem. Opierając się na dostępnych dowodach naukowych, trudno jest znaleźć aktywność sportową która oferuje tak szeroki zakres ogólnych korzyści zdrowotnych jak tenis.

Materiały i metody: Przeprowadzono przegląd piśmiennictwa zgromadzonego w bazach PubMed oraz Google Scholar z wykorzystaniem słów: tennis, health, strenght, sport, prevention

Wyniki:

- Regularna, umiarkowana aktywność fizyczna ma korzystny wpływ na zdrowie i wiąże się ze zmniejszonym ryzykiem wystąpienia chorób układu krążenia i cukrzycy oraz pozytywnym wpływem na kości.
- Osoby, które grają w tenisa 3 godziny tygodniowo (przy umiarkowanej intensywnym natężeniu) zmniejszają ryzyko śmierci o połowę z jakiegokolwiek przyczyny.
- Wyczynowy tenis spala więcej kalorii niż aerobik, jazda na rolkach lub jazda na rowerze, według badania nad wydatkami kalorycznymi.
- Tenisiści zdobyli wyższe wyniki za wigor, optymizm i poczucie własnej wartości przy niższych wynikach w depresji, złości, dezorientacji, i napięciu niż inni sportowcy.

Wnioski:W zależności od formy i intensywności tenis jest aktywnością dla każdego. Niezależnie od wieku, płci czy poziomu sprawności fizycznej. Dzięki połączeniu treningu cardio, odpowiedzialnego za poprawę wydolności serca, pracę układu krążenia, zwiększenie przepustowości żył, a także ochronę przed chorobami cywilizacyjnymi XXI wieku oraz

treningu plyometrycznego , zwiększającego moc i objętość mięśni, jesteśmy w stanie czerpać niezliczone korzyści zdrowotne z uprawiania tej dyscypliny.

Poniższy temat badań został zaprezentowany podczas
Ogólnopolskiej Konferencji Interdyscyplinarnej

PN: "ALFA I OMEGA CZ. III" Kraków 24-25 kwietnia 2021 r.

**Natalia Białoń¹, Agata Grabowska^{1,2}, Ewelina Mularczyk^{1,2}, Szymon Siatkowski²,
Kasper Chyrek², Agnieszka Kozdroń¹, Blanka Nycz¹**

¹ Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Wydział Nauk Medycznych w Katowicach

² Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach, Wydział Fizjoterapii

Układ nagrody i jego biologiczne znaczenie

Celem prezentacji jest przedstawienie budowy i roli układu nagrody oraz wykazanie jego znaczenia w mechanizmach powstawania uzależnień. Układ nagrody odkryty został przypadkowo, w roku 1954 w trakcie badań nad tworem siatkowatym. Uzależnieniem nazywamy przewlekłą chorobę układu nagrody, motywacji i pamięci. Wyróżnia się czynniki potencjalnie uzależniające, do których należą: substancje psychoaktywne, tytoń, alkohol, jedzenie, hazard, zakupy czy ćwiczenia fizyczne.

Uzależnienie ma swoje podłoże głównie w strukturach układu nagrody i cechuje się zaburzeniami funkcji hormonów i neuroprzekaźników. Do szlaków dopaminergicznych, zaliczamy układ mezolimbiczny i mezokortykalny, które są ściśle związane z rozwojem uzależnienia. Układ nagrody obejmuje grupy neuronów dopaminowych w nakrywce brzusznej śródmózgowia, jądro półleżące, brzuszno - przednią część jądra ogoniastego, ciało migdałowate, korę przedczołową, hipokamp oraz prądkowie. Dopamina, uważana jest za neuroprzekaźnik przyjemności, odgrywa istotną rolę w motywowaniu do poszukiwania przyjemnych doświadczeń.

Słowa kluczowe: uzależnienie, mózgowy układ nagrody, dopamina, wzmocnienie, nagroda, sensytyzacja, hipokamp

Poniższy temat badań został zaprezentowany podczas
Ogólnopolskiej Konferencji Interdyscyplinarnej

PN: "ALFA I OMEGA CZ. I" Kraków 14-15 grudnia 2021 r.

Blanka Nycz¹, Agata Grabowska^{1,2}, Agnieszka Kozdroń¹, Ewelina Mularczyk^{1,2}, Szymon Siatkowski², Kasper Chyrek²

¹ Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Wydział Nauk Medycznych w Katowicach

² Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach, Wydział Fizjoterapii

Urazy czaszkowo-mózgowe - badanie wstępne poszkodowanego i postępowanie

Praca miała na celu opisanie oceny wstępnej poszkodowanego oraz postępowania w przypadku urazów czaszkowo-mózgowych. Urazy głowy powstają w wyniku bezpośredniego uderzenia lub pośrednio wskutek gwałtownego przyspieszenia lub hamowania. Główną przyczyną urazów głowy to wypadki komunikacyjne, a także upadki z wysokości, pobicia i zranienia postrzałowe. Każdego poszkodowanego po urazie początkowo ocenia się według takiego samego schematu.

Badanie wstępne poszkodowanego ma na celu rozpoznanie stanów bezpośredniego zagrożenia życia, umożliwienie zabezpieczenia stanu pacjenta i zapobieganie obrażeniom wtórnym. Wykonuje się badanie ITLS (International Trauma Life Support). Badanie wstępne obejmuje ocenę miejsca zdarzenia, ocenę wstępną poszkodowanego z użyciem skali AVPU oraz ABC, a także szybkie badanie urazowe. Należy zebrać wywiad medyczny z rodziną pacjenta oraz świadkami zdarzenia. Następnie wykonuje się badanie powtórne ITLS, czyli dokładniejsze badanie, które ma pozwolić na identyfikację obrażeń wcześniej pominiętych podczas badania wstępnego, a także badanie dalsze ITLS, czyli ponowne skrócone badanie poszkodowanego, które ma na celu wykrycie ewentualnych zmian jego stanu.

Leczenie obejmuje zabezpieczenie drożności dróg oddechowych, tlenoterapię, unieruchomienie, szczególnie kręgosłupa szyjnego oraz płynoterapię. Należy monitorować podstawowe parametry życiowe pacjenta oraz przetransportować go do odpowiedniego szpitala.

Słowa kluczowe: uraz czaszkowo-mózgowy, leczenie, badanie

Poniższy temat badań został zaprezentowany podczas
Ogólnopolskiej Konferencji Interdyscyplinarnej

PN: "ALFA I OMEGA CZ. II" Kraków 15-16 marca 2021 r.

Ewelina Mularczyk^{1,2}, Kasper Chyrek¹, Agata Grabowska^{1, 2}, Natalia Białoń², Agnieszka Kozdroń², Blanka Nycz², Szymon Siatkowski¹

¹ Wydział Fizjoterapii, Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach

² Wydział Nauk Medycznych, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

Wpływ jednostki treningowej na czas reakcji

Celem prezentacji było częściowe sprawozdanie z większej pracy badawczej dotyczącej porównania różnych aspektów sprawności między sportowcami zawodowo trenującymi szermierkę a grupą kontrolną. Czas reakcji był mierzony wśród czołowych zawodników w kraju trenujących szermierkę oraz w grupie osób, które nigdy nie trenowały sportu amatorsko lub wyczynowo. W prezentacji przedstawiono najważniejsze aspekty szermierki, mające wpływ na kształtowanie poszczególnych zdolności motorycznych, wśród których wyróżnić można szybkość reakcji, jako koordynacyjną zdolność motoryczną. Szermierka opiera się na procesach percepcyjnych angażując zmysły wzroku, dotyku i słuchu. Badania pokazują, że czas reakcji w szermierce jest bardzo istotny, a wraz ze stażem treningowy ulega on skróceniu.

Czas reakcji określany jest jako czas seryjnych procesów występujących po sobie od pojawienia się bodźca do wystąpienia reakcji. Szybkość reakcji jest mierzona poprzez czas reakcji w odpowiedzi na bodziec. Uwzględniono różnice w czasie reakcji w zależności od receptorów, biorąc pod uwagę łuk odruchowy. Do pomiaru czasu wykorzystano: miernik czasu reakcji MCZR/ATB 1.0 oraz aplikację mobilną ReactionTest Pro 4.0.

Wyniki wskazują, że czas reakcji z wyborem jest dłuższy niż w przypadku reakcji prostej. Czas reakcji przed jednostką treningową był w większości prób dłuższy niż wyniki w czasie jednostki treningowej, natomiast czas obu reakcji po jednostce treningowej zazwyczaj był najdłuższy. Grupa badawcza uzyskała lepsze wyniki od grupy kontrolnej.

Trening szermierczy i wieloletni staż treningowy wpływa na poprawę czasów reakcji, przez co zawodnicy szermierki uzyskali lepsze wyniki w badaniach.

Słowa kluczowe: czas reakcji, szybkość reakcji, trening, sport.

NAUKI WETERYNARYJNE ORAZ BIOLOGICZNE

Estera Hul, Agnieszka Jankowska, Karolina Grabowska, Magdalena Kimla, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Wydział Medycyny Weterynaryjnej, esterahul@gmail.com

Cukrzyca u psów i kotów

Cukrzyca jest to choroba metaboliczna różnego pochodzenia w której organizm traci zdolność do prawidłowego zużycia węglowodanów, głównie glukozy w następstwie bezwzględnego lub względnego niedoboru insuliny. Podczas wadliwego działania insuliny lub podczas jej braku mamy do czynienia ze zjawiskiem zwanym hiperglikemią. Glukoza która jest dostarczana z jedzeniem nie może być przyswajana przez komórki. Mimo obecności we krwi materiału energetycznego komórki „głodują”.

Do przyczyn występowania cukrzycy zaliczamy między innymi: zapalenie trzustki, predyspozycje genetyczne, choroby predysponujące (np. nadczynność kory nadnerczy), przyjmowanie niektórych leków, otyłość. Najczęstszymi objawami cukrzycy są: wzmożone pragnienie, częstsze oddawanie moczu, wzmożony apetyt, zwiększona męczliwość, linienie, matowa sierść, acetonowy zapach z jamy ustnej.

Do prawidłowego zdiagnozowania cukrzycy niezbędny jest wywiad, przeprowadzenie badań klinicznych i badań dodatkowych takich jak badanie moczu i krwi. Aby utrzymać zwierzę w dobrej kondycji należy regularnie podawać zastrzyki z insuliną, utrzymywać aktywność fizyczną, regularnie monitorować poziom glukozy w moczu i we krwi, przestrzegać ścisłej diety. Zwierze ze zdiagnozowaną cukrzycą może żyć tak długo jak zwierzęta zdrowe, trzeba jednak przestrzegać zaleceń lekarza weterynarii. Rokowanie podczas skutecznego leczenia i stosowania się do zaleceń jest dobre.

Estera Hul, Agnieszka Jankowska, Karolina Grabowska, Magdalena Kimla, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Wydział Medycyny Weterynaryjnej, E-mail: esterahul@gmail.com

Zalecenia dietetyczne dla psów powyżej 7 roku życia

Dzięki stosowaniu dobrej profilaktyki oraz leczenia obserwujemy wzrost liczby psów w podeszłym wieku. Aby jak najdłużej cieszyć się sprawnością i zdrowiem zwierzęcia w podeszłym wieku, należy przestrzegać określonej diety oraz należy uświadomić sobie ich potrzeby. Dieta dla seniora powinna być dobrana indywidualnie, mając na względzie stan zdrowia, poziom aktywności fizycznej. Wraz z wiekiem u zwierząt starszych zwalnia się perystaltyka co przyczynia się do zmniejszonej zdolności jak i jakości trawienia. Możemy również zauważyć, że zwierzę w podeszłym wieku staje się bardziej wybredne co spowodowane jest osłabieniem węchu, tak więc jedzenie powinno być możliwie atrakcyjne. Dieta dla takiego zwierzęcia powinna charakteryzować się wysoką strawnością i wartością biologiczną. Ze względu na spadek apetytu, gorsze trawienie i gorszą absorpcję składników pokarmowych zaleca się posiłki mniej obfite, ale podawane częściej (przynajmniej 3 razy dziennie). Niezależnie od wieku psa najistotniejszym dla niego źródłem energii zawsze są białka. Mięso uchodzi za wysokowartościowe źródło białek, dlatego powinno być głównym składnikiem w jego diecie. Podawanie wysokojakościowego mięsa jest szczególnie istotne właśnie w podeszłym wieku. Wysokiej jakości, świeże mięso nie tylko smakuje lepiej, lecz także lepiej się je trawi. Mięso mięśniowe i podroby, takie jak serca, są ponadto lepiej przyswajalne niż płaty mięsa z chrząstkami i ścięgnami Karma dla psiego seniora powinna zawierać: minimum 25% białka (jeśli nie ma przeciwwskazań zdrowotnych), Łatwo przyswajalne węglowodany, około 5% włókna pokarmowego (błonnik), glikozaminoglikany (GAG), np. siarczan chondroityny, nienasycone kwasy tłuszczowe (NNKT), w szczególności DHA i EPA pochodzące z oleju rybiego. Z wiekiem psy piją mniej niż powinny. Do prawidłowego żywienia należy także przyjmowanie odpowiedniej ilości płynów. Psim seniorom, którzy niechętnie piją, zdecydowanie zaleca się podawanie karmy mokrej, gdyż wraz z nią pies przyjmuje także płyny.

Należy więc zbilansować dietę dla zwierząt 7 + dobierając ją pod względem aktywności fizycznej, kondycji zdrowotnej, preferencji żywieniowych oraz potrzeb, aby zapewnić im możliwie długie życie w dobrym zdrowiu i kondycji .

Magdalena Kimla, Karolina Grabowska, Estera Hul, Agnieszka Jankowska, Wydział Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

Metoda AFAST jako pomoc w diagnozowaniu urazów jamy brzusznej u psów i kotów

Badanie ultrasonograficzne pacjentów weterynaryjnych zyskało na ogromnej popularności i spowodowało rozwijanie się tej techniki obrazowania jako szybkiego i ogólnodostępnego badania pozwalającego na natychmiastową ocenę stanu pacjenta. AFAST stanowi technikę stosunkowo nową w medycynie weterynaryjnej, ale poprzez swoją łatwość i szybkość w wykonaniu jest coraz chętniej wykorzystywana w gabinetach weterynaryjnych. Metoda ta pozwala na znacznie lepsze i czulsze wykrycie obecności nawet niewielkiej ilości wolnego płynu, przez co góruje nad wynikami badań morfologicznych i zdjęć RTG, które mogą być niejednoznaczne. Najczęściej wykorzystywana jest w diagnozowaniu zwierząt po wypadkach komunikacyjnych, upadkach z wysokości oraz z ranami miażdżonymi. Najważniejszym aspektem bezpieczeństwa badania jest wstępna stabilizacja pacjenta. Podstawową zasadą tego badania jest skrócenie i uproszczenie klasycznego badania ultrasonograficznego jamy brzusznej, co umożliwi nam zlokalizowanie i wykluczenie potencjalnych przyczyn niestabilności hemodynamicznej pacjenta. Oprócz wykrywania obecności wolnego płynu umożliwia nam ocenę stopnia uszkodzenia narządów w jamie brzusznej i ułatwia dobór właściwej terapii oraz jej modyfikację. Stosowanie opisanej techniki znacznie ułatwia postępowanie z pacjentami w stanach nagłych, jednak należy pamiętać, że nie może zastąpić podstawowego, pełnego badania USG.

Magdalena Kimla, Karolina Grabowska, Estera Hul, Agnieszka Jankowska, Wydział Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Jak zdiagnozować endokardiozę zastawki dwudzielnej?

Endokardioza jest chorobą powodowaną postępującymi zmianami w strukturze zastawek. Zmienione zastawki nie są w stanie właściwie spełniać swojej funkcji i dochodzi do ich niedomykalności. Początkowo organizm może nie wykazywać objawów charakterystycznych dla tego schorzenia lub mogą one być niezauważalne dla właściciela. Z czasem niewłaściwy przepływ krwi prowadzi do przebudowy i dysfunkcji mięśnia sercowego. Nieprawidłowe krążenie predysponuje do występowania zastojów krwi w wielu narządach. Najbardziej niebezpieczny jest zastój krwi w płucach, który może bezpośrednio prowadzić do obrzęku płuc, a tym samym do wystąpienia duszności i śmierci. Szmer mitralny i kaszel niekoniecznie muszą być objawami endokardiozy. Ocena pro-BNP może być pomocna w odróżnieniu natury problemu klinicznego. U pacjentów kardiologicznych również rekomendowane jest wykonywanie badań krwi oraz pomiaru ciśnienia, jak również wykonywanie regularnych kontroli w celu korekty dawek leków w przypadku postępowania choroby. Endokardioza zastawki mitralnej jest chorobą postępującą z czasem i nieuleczalną, jednak dzięki wczesnej diagnostyce i wprowadzeniu odpowiedniego leczenia jesteśmy w stanie znacznie wyhamować jej rozwój. Dzięki odpowiedniemu postępowaniu i prowadzeniu badań kontrolnych możemy znacznie poprawić komfort życia naszych pacjentów i ograniczyć ich cierpienie.

Kinga Surmiak-Stalmach, Kamila Wiśniewska, Grażyna Wilczek, Zespół badawczy Fizjologii Zwierząt i Ekotoksykologii, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Bankowa 9, 40-007 Katowice, E-mail autora do korespondencji: surmiak.kinga@gmail.com

Wpływ krótko- i długoterminowej intoksykacji nanocząstkami srebra na cytotoksyczny efekt w wybranych narządach samic pająka *Steatoda grossa* (Theridiidae)

Życie w zanieczyszczonym metalami ciężkimi środowisku prowadzi do zmian w metabolizmie powodowanych przez ich detoksykację i / lub bezpośrednią toksyczność przy podwyższonych poziomach zanieczyszczeń. Nanocząstki srebra wykazują silne właściwości bakteriobójcze, grzybobójcze oraz wirusobójcze. Ze względu na te właściwości znajdują szerokie zastosowanie w wielu produktach codziennego użytku. Srebro w postaci nanometrycznej może być uwalniane do środowiska na każdym etapie cyklu życia produktów, a jego głównym nośnikiem są ścieki. Proces migracji powoduje, że na jego toksyczne działanie narażone są organizmy. Pozostaje pytanie, czy nanocząsteczki srebra będą zachowywać się inaczej pod względem skutków biologicznych i ekologicznych od zwykłych soli srebra i innych ich związków.

Celem pracy było sprawdzenie, czy i w jakim stopniu srebro w postaci azotanu srebra (AgNO_3) i nanosrebra w osnowie poliwinylpirolidonu (nAg PVP) podawane pająkom *Steatoda grossa* (Theridiidae), jako obligatoryjnym drapieżnikom, w prostym modelu łańcucha pokarmowego (pożywka suplementowana metalem → muchy *Drosophila hydei* → pająk), wpływa na zmiany cytotoksyczne w wybranych narządach, podczas krótko- i długoterminowej intoksykacji.

Analizie poddano ampułkowate gruczoły przedne oraz gruczoł jelita środkowego samic pająka *S. grossa*, karmionych przez 3 oraz 24 miesiące muszkami *D. hydei*, hodowanymi na standardowych pożywkach suplementowanych AgNO_3 i nAg PVP w dawkach subletalnych dla pająka (0,1 mM). Ocena efektu cytotoksycznego polegała na zmierzeniu poziomu komórek apoptotycznych i nekrotycznych oraz potencjału mitochondrialnego w wybranych narządach pająków techniką cytometrii przepływowej.

Badania wykazały, że zawartość srebra wzrastała w modelowym łańcuchu pokarmowym, co świadczy o zjawisku biomagnifikacji obecnie powszechnie stosowanego nanosrebra. Otrzymane rezultaty świadczą o wrażliwości gruczołów przednych i gruczołu

jelita środkowego na związki srebra. Nanosrebro w zastosowanym stężeniu i przy zadanych czasach ekspozycji powodowało nasilenie zmian apoptotycznych i nekrotycznych oraz wzrost potencjału mitochondrialnego w analizowanych organach. Roczna ekspozycja samic pajaków *S. grossa* na nanosrebro wykazała spadek ilości komórek apoptotycznych i nekrotycznych w gruczołach przednich pająka w stosunku do samic poddanych trzymiesięcznej ekspozycji, co najprawdopodobniej może świadczyć o istnieniu sprawnych mechanizmów detoksykacyjnych oraz o zdolnościach adaptacyjnych tych organizmów do życia w środowisku zanieczyszczonym związkami srebra w skali nano.

Kamila Wiśniewska, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Sensitivity of hemocytes of *Steatoda grossa* (Theridiidae) spiders to selected immunostimulants under chronic exposition to cadmium

Ecotoxicological studies mainly focus on the cellular effects of heavy metals in insects. However, in spiders, which are the key predators of many insect species, the mechanisms that determine the resistance to high metal concentrations are still poorly understood.

The aim of this study was to analyze whether, and to what extent, long-term exposure to cadmium, administered in sublethal concentrations by the oral route, caused changes in the immune potential of hemocytes in adult female *Steatoda grossa* spiders.

We used artificial and natural immunostimulants, namely phorbol 12-myristate 13-acetate (PMA) and bacterial cell suspension based on Gram-positive (G+, *Staphylococcus aureus*) and Gram-negative (G-, *Pseudomonas fluorescens*) bacteria, to compare the status of hemocytes in nonstimulated individuals and those subjected to immunostimulation. Quantitative evaluation of selected subpopulations of hemocytes was performed using flow cytometry. The ultrastructure of the dominant types of hemocytes was qualitatively analyzed with a transmission electron microscope.

It was observed that after cadmium exposure, the percentage of small nongranular hemocytes in response to G+ cell suspension and PMA mitogen was decreased. Furthermore, cadmium weakened the immunological activity of plasmatocytes in response to G- bacterial suspension. Immunostimulation by PMA mitogen and G+ bacterial suspension resulted in an increase in the number of cisterns in the rough endoplasmic reticulum of granulocytes, in both the control group and cadmium-treated individuals. Exposure to cadmium also induced numerous degenerative changes, including typical apoptotic and necrotic ones, in analyzed types of cells. Changes of the number of different types of hemocytes and intensification of degenerative processes in these cells may significantly weaken the immune defense of spiders after chronic cadmium exposure.

NAUKI ŚCISŁE, TECHNICZNE ORAZ INŻYNIERYJNE

Filip Prątnicki, Uniwersytet Szczeciński

Explicitly correlated wavefunctions - Gaussians

W metodach chemii kwantowej jednym z najważniejszych aspektów jest odpowiednia konstrukcja wyrażenia na przybliżoną funkcję falową rozważanego układu. Przez odpowiednią rozumiemy taką, która umożliwi osiągnięcie oczekiwanej dokładności przy jednoczesnej minimalizacji kosztów obliczeniowych. Jest to zagadnienie bardzo skomplikowane, rozwijane w chemii kwantowej od lat. Dobór odpowiedniej metody przybliżania funkcji falowej zależy między innymi od wielkości układu.

Podczas prezentacji przedstawione zostaną metody konstrukcji jawnie skorelowanych funkcji falowych opartych o wykorzystywanie funkcji typu gaussowskiego. Bazując na dostępnej wiedzy o tym, jak powinna wyglądać prawidłowa funkcja falowa, a konkretnie na tym, iż funkcja ta powinna spełniać warunki wierzchołkowe oraz biorąc pod uwagę aspekty związane z korelacją elektronową można pokazać, że metody, w których funkcja falowa jawnie zależy od odległości międzyelektronowej, cechują się szybszą zbieżnością. Tak konstruowane funkcje są nazywane jawnie skorelowanymi.

Zaprezentowane metody, to jest metoda wykorzystująca eksponencjalnie skorelowane gaussiany oraz geminale typu gaussowskiego, szczególnie dobrze sprawdzają się w przypadku średnich układów składających się z od 5 do 15 elektronów. W przypadku większych układów, pomimo licznych uproszczeń w stosunku do innych jawnie skorelowanych metod, pojawiają się trudności związane z liczeniem skomplikowanych całek. Podczas prezentacji przedstawione zostaną sposoby konstrukcji przybliżonych funkcji falowych w obu ujęciach, omówione zostaną różne aspekty tych metod takie jak tempo zbieżności obliczeń oraz dokładności, jakie można osiągnąć za ich pomocą. Zaprezentowane zostaną również różne aspekty matematyczne omawianych metod, problemy, z jakimi można się spotkać podczas ich wykorzystywania oraz sposoby, w jaki wspomniane metody można rozszerzyć na jeszcze większe układy.

Regina Przywara, Mateusz Przywara, Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza

Badania wpływu wybranych parametrów procesowych na przebieg granulacji talerzowej ciągłej

W pracy badano wpływ parametrów eksploatacyjnych na właściwości granул w ciągłej granulacji talerzowej. Jako surowiec zastosowano proszkowy dolomit oraz wodny roztwór lignosulfonianu sodu, jako lepiszcze. Zbadano wpływ poszczególnych zmian parametrów eksploatacyjnych na zachowanie się procesu i jakość produktu. Ten ostatni scharakteryzowano pod względem rozkładu wielkości granул, kąta usypu, gęstości nasypowej i przeciętnej średnicy. Pomiarы prowadzono dla produktu oraz półproduktu pobieranego bezpośrednio z talerza granulatora. Wyniki badań wykazują wyraźną zależność pomiędzy parametrami procesu a właściwościami granул produktu i półproduktu. Wykazano, że wszystkie badane parametry eksploatacyjne mają istotny wpływ na rozkład wielkości cząstek i średnią średnicę granulek: średnia wielkość cząstek wzrasta wraz ze wzrostem stosunku natężenia przepływu lepiszcza do natężenia przepływu surowca proszkowego, wzrostem stężenia lepiszcza i kąta nachylenia talerza granulatora. Dla kąta usypu i gęstości nasypowej najistotniejszym czynnikiem jest stosunek natężenia przepływu spoiwa do natężenia przepływu surowca oraz wilgotność. Próbki produktu zawierają większą ilość większych granulek o regularnym kształcie niż próbki półproduktu. Najwyższe wartości kąta usypu, a tym samym najgorszą sypkość, wykazywały próbki półproduktu o najniższym stężeniu lepiszcza i o najwyższym natężeniu przepływu surowca. Podobnie jak w przypadku kąta usypu, dla próbek półproduktu zaobserwowano wyższe wartości gęstości nasypowej niż dla próbek produktu, ponieważ próbki półproduktu zawierały większą ilość niezgranulowanego surowca. Próbki o najmniejszym stosunku natężenia przepływu lepiszcza do natężenia przepływu surowca miały największą gęstość nasypową.

Słowa kluczowe: granulacja talerzowa, aglomeracja, rozkład wielkości granул

Mateusz Przywara, Regina Przywara, Wojciech Zapala, Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza

Wpływ udziału biomasy w mieszaniu z węglem brunatnym na zdolność płynięcia mieszaniny

Celem pracy było zbadanie zdolności płynięcia złoża rozdrobnionej biomasy, oraz jej mieszanin z rozdrobnionym węglem brunatnym w zależności od udziału biomasy. Współspalanie biomasy jest uważane za szybki sposób na zorganizowanie technologicznej opcji redukcji emisji CO₂ w elektrowniach węgla brunatnego. Wyznaczenie zdolności płynięcia mieszanek jest kluczowym warunkiem dla zapewnienia możliwości efektywnego transportu materiału oraz uzyskania przewidywalnej współpracy wszystkich urządzeń do obsługi i przetwarzania. Pomiary wykonywano dla mieszanek o różnej zawartości biomasy w mieszance z węglem brunatnym. Do oceny zdolności płynięcia wykorzystano metodę wskaźników Carra. Wyznaczono rozkład wielkości ziaren mieszanek z wykorzystaniem dyfraktometru laserowego i metody dynamicznego rozproszenia światła. Materiałem badawczym był komercyjnie dostępny węgiel brunatny oraz trzy rodzaje biomasy: przemysłowa mieszanka trocin, podestylacyjny susz zbożowy (DDGS) i mączka mięsno-kostna. Mieszanki z węglem brunatnym zawierały różne poziomy masowe zawartości biomasy. Wzrost udziału węgla w mieszankach poprawia zdolność płynięcia obniżając wartość kąta nasypu oraz kąta opadania, szczególnie jest to widoczne dla kąta opadania. Najgorszą zdolność płynięcia wykazuje mączka mięsno kostna, najlepszą węgiel brunatny. W przypadku biomasy w postaci trocin wzrost udziału biomasy pogarsza zdolność płynięcia wpływając na wzrost wartości ściśliwości. Dla DDGS oraz mączki mięsno kostnej nie zaobserwowano znaczących różnic w wartościach gęstości usypowej, upakowanej, ściśliwości oraz kąta łopatki, co może świadczyć o wykazywaniu stabilnych właściwości, niezależnie od ilości biomasy w mieszance z węglem brunatnym.

Słowa kluczowe: biomasa, węgiel brunatny, wskaźniki Carra

Regina Przywara, Mateusz Przywara, Wojciech Zapala, Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza

Badania właściwości mechanicznych adsorbentów do chromatografii ciekowej

Konwencjonalna chromatografia ciekowa jest powszechnie stosowana w skali preparatywnej do oczyszczania i wyodrębniania różnych składników chemicznych mieszaniny. Jest to technika rozdzielania i przeprowadza się ją w kolumnie lub na płaszczyźnie. Chromatografia ciekowa zazwyczaj wykorzystuje bardzo małe cząstki upakowania. Bardzo ważne jest, aby prawidłowo określić rozkład wielkości cząstek adsorbentów. Metoda analityczna wyznaczania rozkładu wielkości powinna być powtarzalna i dokładna. Celem pracy było zbadanie rozkładu wielkości cząstek adsorbentów stosowanych w chromatografii ciekowej oraz walidacja metody analitycznej. Zastosowano metodę dynamicznego rozpraszania światła. Wartość tę zmierzono za pomocą krzywych gęstości prawdopodobieństwa. Zastosowano komercyjny adsorbent używany, jako wypełnienie kolumn w chromatografii ciekowej. Pomiary przeprowadzono w celu doboru optymalnych warunków pomiarowych. W pracy badano wpływ rodzaju dyspersji, czasu mieszania i czasu ekspozycji ultradźwiękowej na rozkład wielkości ziaren i powierzchnię właściwą. Określono również wpływ parametrów pomiarowych na średnice charakterystyczne. Pomiary wykonano metodą w zawieszynie. Na opór transportu masy w adsorbencie ma wpływ nie tylko wielkość cząstek, ale przede wszystkim rozkład wielkości cząstek. Może to mieć istotny wpływ na cały proces. Na proces chromatografii kolumnowej ma wpływ niedoskonałość zastosowanych adsorbentów wynikająca z dość szerokiego rozkładu wielkości ziaren. Na pojemność adsorpcyjną adsorbentu ma wpływ wielkość jego ziaren. Te dwa zjawiska łącznie wpływają na globalny przebieg procesu chromatograficznego i jego wydajność, zarówno w układach z polarnymi, jak i niepolarnymi fazami stacjonarnymi.

Słowa kluczowe: adsorbenty, chromatografia ciekowa, rozkład wielkości cząstek

Regina Przywara, Mateusz Przywara, Wojciech Zapala, Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza

Metody analizy rozkładu wielkości ziaren adsorbentów węglowych

Węgle aktywne to porowate adsorbenty otrzymywane w procesie karbonizacji i aktywacji. Charakteryzują się one bardzo dużą powierzchnią właściwą i dlatego są często stosowane w procesach adsorpcyjnych do oczyszczania wody i ścieków, poprawy smaku i zapachu oraz usuwania niepożądanych związków organicznych z cieczy. Zaletami węgla aktywnych jest ich stabilność chemiczna i termiczna, wysoko rozwinięta struktura porowata oraz możliwość modyfikacji właściwości powierzchni. Właściwości węgla aktywnych zależą od powierzchni i wielkości porów, ale istotnym czynnikiem jest również wielkość cząstek. Określenie rozkładu wielkości ziaren pozwala na dobór odpowiednich parametrów procesu technologicznego, determinuje właściwości reologiczne, a także określa sypkość proszku. Celem pracy było zbadanie rozkładu wielkości cząstek węgla aktywnych metodą dyfrakcji laserowej. Przeanalizowano wpływ czasu mieszania, cieczy dyspersyjnej oraz czasu stosowania ultradźwięków na rozkład wielkości cząstek. Na podstawie przeprowadzonych badań określono rozkład wielkości cząstek, właściwą powierzchnię zewnętrzną oraz średnice charakterystyczne. Na uzyskane wyniki rozkładu wielkości cząstek ma wpływ rodzaj cieczy dyspergującej, czas mieszania oraz czas stosowania ultradźwięków. Dyspersja przebiega wolniej przy użyciu wody niż 2-propanolu. W przypadku zastosowania wody zauważono pojawienie się większych cząstek badanego materiału oraz wzrost średnic charakterystycznych. Może to świadczyć o tworzeniu się aglomeratów i ograniczeniu stosowania wody. Zastosowanie ultradźwięków sprzyja dyspersji zarówno w wodzie, jak i w 2-propanolu. Przeprowadzone analizy pozwalają na zalecenie stosowania dyspersji w 2-propanolu wspomaganą ultradźwiękami.

Słowa kluczowe: adsorbenty, węgle aktywne, rozkład wielkości cząstek

Marta Wojcieszak, Anna Syguda, Katarzyna Materna, Politechnika Poznańska, Wydział Technologii Chemicznej, Instytut Technologii i Inżynierii Chemicznej

Aktywność powierzchniowa morfoliniowych oraz piperydyniowych cieczy jonowych

Intensywność działalności człowieka na przestrzeni ostatnich lat powoduje naruszenie istniejącej równowagi natury. Wśród poważnych problemów szczególnie istotna jest analiza wzrastającego zanieczyszczenia środowiska. Prowadzone przez naukowców badania zmierzają do zsyntezowania takich związków, które spełniałyby zasady zielonej chemii. Takie wymagania spełniają ciecze jonowe (ang. Ionic Liquids, ILs). Są to sole o temperaturze topnienia nie przekraczającej 100 °C. ILs wyróżniają się niską prężnością par, niepalnością, dużą stabilnością termiczną czy wysoką aktywnością powierzchniową oraz biologiczną. Dodatkowo wykazują obniżoną mobilność w glebie, co minimalizuje ryzyko skażenia środowiska naturalnego, w tym wód gruntowych.

Celem pracy była analiza wpływu budowy morfoliniowych oraz piperydyniowych cieczy jonowych na ich właściwości międzyfazowe w środowisku wodnym oraz z dodatkiem rozpuszczalnika tj. metanolu, etanolu czy izopropanolu.

Uzyskane wyniki potwierdziły aktywność powierzchniową badanych cieczy jonowych na poziomie klasycznych kationowych surfaktantów. To sprawia, że można sformułować wniosek, iż amfifilowe ciecze jonowe o działaniu herbicydowym mogą znaleźć zastosowanie w przemyśle agrochemicznym.

NAUKI HUMANISTYCZNE ORAZ TEOLOGICZNE

Justyna Kapłańska, mgr, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Teologiczny

Skąd czerpie dojrzały chrześcijanin, czyli źródła teologiczne 10 Kroków ku Dojrzałości Chrześcijańskiej

Kluczowym momentem w formacji Ruchu Światło-Życie – jednym z posoborowych ruchów odnowy Kościoła, tzw. oazie – jest czas deuterokatechumenatu. Jego pierwszym etapem jest *10 kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej*. Stanowią one program wspólnot Ruchu Światło-Życie i zawierają podstawowe treści wiary katolickiej. Ich przyswojenie ma prowadzić do dojrzałości chrześcijańskiej, co jest też celem tego etapu formacji, a także całej formacji oazowej.

Uczestnik jest prowadzony poprzez spotkania w małej grupie, celebracje liturgiczne i pracę własną z notatnikiem. Materiałami formacyjnymi są tutaj podręcznik *10 kroków ku dojrzałości chrześcijańskiej* oraz notatniki – po jednym na każdy krok. Notatnik zawiera treści do pracy na okres dwóch tygodni.

W obliczu kryzysu tożsamości chrześcijańskiej i kryzysu obrazu Kościoła w społeczeństwie, warto przyjrzeć się bliżej tej formacji. Istotne wydaje się określenie, na czym ona bazuje, do jakich treści się odwołuje. Czy tworzy osobny program czy też przetwarza jedynie to, co dane? W jaki sposób ta wizja łączy się z nauczaniem Kościoła? Czy źródła mają określony charakter lub typ?

Przedmiotem artykułu będzie odpowiedź na pytanie: skąd zatem – wedle *10 kroków...* czerpie dojrzały chrześcijanin? Okazuje się, że ambitny cel formacji jest mocno zakorzeniony w teologicznych źródłach o różnym charakterze. Artykuł wymienia wszystkie – obecne w tekście *explicite* – teologiczne źródła, klasyfikuje je, określa częstotliwość ich występowania, a na koniec podejmuje próbę interpretacji otrzymanych wyników.

Jesteś studentem, doktorantem, młodym naukowcem? Chcesz publikować w profesjonalnym piśmie naukowym, brać udział w konferencjach? Firma Koncept.Konferencje Naukowe umożliwi Ci start w świecie nauki za przystępną cenę. Organizujemy konferencje interdyscyplinarne, jak i specjalistyczne. Wydajemy monografie pokonferencyjne oraz współpracujemy z czasopismami z listy ministerialnej. Pomagamy w publikacji artykułów.

Marta Rachwał

Koncept.Konferencje Naukowe

ul. Gen Leopolda Okulickiego 51D/20

31-637 Kraków

NIP: 573-277-92-21

REGON: 387180781